

Representantforslag 125 S

(2010–2011)

fra stortingsrepresentantene Arve Kambe, Linda C. Hofstad Helleland og Torbjørn Røe Isaksen

Dokument 8:125 S (2010–2011)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Arve Kambe, Linda C. Hofstad Helleland og Torbjørn Røe Isaksen om en endring av barneloven angående foreldres plikt til å betale tilskudd for myndige barn som flytter ut av hjemmet

Til Stortinget

Bakgrunn

Det følger av lov 8. april 1981 nr. 7 om barn og foreldre (barneloven) § 66 at begge foreldrene har plikt til å bære utgiftene til barnets forsørgelse og utdanning etter deres økonomiske evne, når barnet selv ikke har midler til det. Foreldre har forsørgingsplikt for barna uavhengig av om de bor sammen med dem eller ikke.

Dersom den ene eller begge foreldrene ikke bor sammen med barnet, oppfylles forsørgingsplikten ved at faste pengetilskudd betales til barnet, jf. barneloven § 67. Det er fastslått i barneloven at ingen kan gi avkall på den retten barnet har til forsørgelse.

Underholdsplikten varer som hovedregel ut den kalendermåneden barnet fyller 18 år med mindre annet er avtalt eller fastsatt. Det følger direkte av lovens § 68 andre ledd at dersom barnet etter fylte 18 år vil fortsette med vanlig skolegang, har det krav på pengetilskudd for tiden skolegangen varer. Bestemmelsen henger sammen med retten til videregående opplæring etter lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den videregående opplæringa (opplæringslova) § 3-1.

Bidrag etter fylte 18 år skal tidsbegrenses, noe som vanligvis vil være til og med den måneden barnet har fullført skolegangen. Bidrag utover fylte 18 år

fastsettes således i praksis som oftest for en periode på ikke lenger enn mellom ett til to år.

Bidrag utover fylte 18 år tolkes i dag ikke slik at det bare er spørsmål om å dekke kostnadene knyttet til selve utdanningen, som for eksempel utgifter til lærebøker mv. – reglene omfatter generelt bidrag til å dekke utgifter i anledning av utdanning, herunder utgifter til livsopphold som mat, klær, bolig etc.

Plikten til å underholde sitt barn også etter fylte 18 år gjelder således uavhengig av om barnet bor hjemme og utgiftene dekkes gjennom det daglige underholdet, eller om barnet bor for seg selv. Når barnet fyller 18 år, er det barnet selv som er part i bidragssaken, jf. barneloven § 70 fjerde ledd. Det innebærer at barnet selv kan gjøre avtale om bidrag med den ene eller begge av foreldrene, eller be om offentlig fastsettelse av bidrag utover fylte 18 år fra den ene eller begge av foreldrene.

Nav har således i henhold til gjeldende rett kompetanse til å fastsette barnebidrag når en av partene – foreldrene eller 18-åringen, ber om det.

Forslagsstillerne viser til skriftlig spørsmål fra stortingsrepresentant Arve Kambe til barne-, likestillings- og inkluderingsministeren datert 5. januar 2011 og besvart 13. januar 2011. Forslagsstillerne kan ikke tenke seg at det er lovgivers intensjon at myndige barn i ordinære videregående utdanningsløp skal kunne kreve sine foreldre for bidrag når de har et reelt forsørgeralternativ hos sine foreldre. I flere saker rapporteres det at de biologiske foreldrene er gift, og har et reelt tilbud til sine barn om å bo hjemme og bli forsørget av dem. Spørsmålet og et oppslag i VG den 10. januar 2011 førte til stor medieinteresse og debatt, samt svært mange henvendelser fra foreldre i lignende situasjoner fra hele landet.

Slik dagens regelverk er lagt opp, innebærer det at myndige barn som går på videregående skole, kan velge å flytte for seg selv, selv om de ikke har penger

til egen forsørgelse, og gå til Nav og kreve underholdsbidrag fra sine foreldre frem til de har sluttført videregående opplæring. For mange foreldre vil det koste opptil kr 8 112 per måned i utbetaling. Dette kan utgjøre hundretusenvis av kroner i ekstrakostnader for foreldrene. En slik sum vil de aller fleste familier ha store utfordringer med å ha råd til å dekke. Denne utgiften kommer i tillegg til egne bokostnader, låneforpliktelser, livsopphold og støtte til eventuelle andre barn.

Dette regelverket er relativt lite kjent, men forslagsstillerne mener det utløser mange økonomiske utfordringer for svært mange tenåringsfamilier. Beløpet er også ofte mer enn hva skilte foreldre betaler i bidrag frem til barnet er 18 år.

Forslagsstillerne mener lovens hensikt er å gi barn rettigheter og muligheter til utdanning og ikke å bli kastet ut hjemmefra. Forslagsstillerne mener at barn over 18 år er myndige selv om de er under videregående utdanning. De aller fleste barn bor hjemme hos en eller begge foreldrene i utdanningsperioden. Svært mange elever i videregående skole tar seg jobb ved siden av skolegangen for å finansiere eget forbruk. Det finnes også egne låne- og stipendordninger, inkludert borteboerstipend. Skolebøker er dessuten blitt kostnadsfritt for elever siden loven trådte i kraft. Forslagsstillerne er bekymret for at regelverket bidrar til at Nav settes som dommer i interne familieanliggender som det offentlige ikke bør involveres i, og

mener det også sender ut feil signal til de ungdommene som tar seg en jobb for selv å finansiere sitt eget liv, enten de bor hjemme eller for seg selv, i utdanningsperioden. Forslagsstillerne mener at voksne elever har frihet under ansvar og muligheten til selv å ta konsekvensene av egne valg.

Utgifter til forsørgelse av barnet ville familien uansett hatt om barnet hadde bodd hjemme, men med vesentlig lavere kostnader. Nav pålegger dessuten i tillegg begge foreldre å måtte betale standard utregningskostnad på nærmere kr 900 hver, for at Nav skal foreta bidragsberegning. Det virker urimelig at et ektepar skal bli pålagt «dobbel» utgift for at Nav skal foreta utregningen.

Forslagsstillerne mener det må foretas en gjennomgang av regelverket og dagens praksis for på den bakgrunn å endre regelverket.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen gjennomgå dagens regelverk med sikte på endringer i plikten til å betale tilskudd til myndige barn som flytter ut av hjemmet.

6. april 2011